

Денят на европейските езици в БКИ

Тази година Денят на европейските езици беше отпразнуван в Прага по по-специален начин. По този повод на 14 септември 2011 г. в Българския културен институт се състоя кръгла маса на тема „Как общуваме чрез езика?“ В нея взеха участие чешки и български лингвисти и литературоведи, които разгледаха проблеми на превода, некнижовната лексика в чешкия и българския език, мултимедиални методи на обучението по български език за чужденци и др. Тя бе открита от новата директорка на БКИ Галина Тодорова, която сподели, че е филолог и колегите ѝ са подготвяли въпросното събитие цяла година, за да бъде то днес факт.

СЛАВИСТИКАТА В МИНАЛОТО И СЕГА – (НЕ)-СЪЗНАТЕЛЕН ИЗБОР ОТ СТРАНА НА СТУДЕНТИТЕ

Водещ на сутрешния блок от доклади беше д-р Добромир Григоров от СУ „Св. Климент Охридски“. В него взеха участие проф. Хана Гладкова от Карловия университет, д-р Гинка Бакърджиева – български лектор в Карловия университет и преподавател от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и д-р Елена Крейчова от Масариковия университет в Бърно. Обединяваща тема на тези доклади беше обучението по български език за чужденци и в случая – на чехите. Докладът на известната чешка българистка и лингвистка проф.

Хана Гладкова беше общотеоретичен и обзорен по отношение на историята на чешката славистика и в частност – българистиката. Хана Гладкова проследи развитието на българистиката – през 19 век първите учебници по български език са написани от чешкия полиглот и лингвист Франтишек Вимазал, след това интересът към славистиката постепенно се засилва, вкл. и с делото на Йозеф Добровски, като в периода между войните една трета от студентите в Карловия университет са се записвали в специалност „Славистика“. В периода след войните интересът намалява с известни изключения, като днес тази специалност

не вълнува почти никого и бива окачествена като „малка“ специалност. Студентите, които се записват в нея, са често мотивирани от много периферни причини – роднина или приятел от български произход, реклама на български реалии в чешките медии, но не и конкретно от българския език и литературата, написана на него. По време на дискусиата върху доклада на Х. Гладкова, доц. Маргарита Младенова от СУ „Св. Климент Охридски“ сподели, че по подобен начин избират да учат „Славистика“ и българските студенти и изрази съжалението си, че те се влияят от медиите, които през последните години изграждат един заплашителен образ на Софийския университет. Като цяло те

търсят специалности с по-практическа насоченост, но това търсене е хаотично и базирано на неясни представи за това кое е полезно и кое не. Обучението на студентите-българисти в Чехия е ориентирано преди всичко към преподаване на езика, въпреки че изучават и културни, исторически реалии и литература.

НОВ МЕТОД НА ОБУЧЕНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА ЧУЖДЕНЦИ

Следващите два доклада на д-р Г. Бакърджиева и д-р Елена Крейчова разгледаха два нови метода на обучение по български език за чужденци за студенти-българи, както и за студенти от други специалности, желаещи да изучават български език. Проектът, който д-р Гинка Бакърджиева представи в доклада си, е мултимедийен. Координатор на проекта е изд. „Летера“ в Пловдив. Други съавтори, освен д-р Гинка Бакърджиева, са проф. Хана Гладкова и Наталия Калайджиева. Проектът е на пет европейски езика – английски, немски, чешки, нидерландски и български. Състои се от дванадесет урочни единици, като след всеки трети урок има преговорна част. В системата са включени още комикси, игри и дванадесет анимации. „Продуктът още не е получил необходимото разпространение в Чехия“ – изтъкна проф. Х. Гладкова, при което очакванията на авторите са да получат подкрепа от Българския културен център в Прага за това.

И-ЛЪРНИНГОВА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Д-р Елена Крейчова също представи интересния проект за и-лърнингова форма на обучение по български език на Масариковия университет в Бърно. Този проект е за студенти-българи, но и за студенти от други специалности. Подпомогнат е от Центъра за и-лърнингова форма на обучение. Важна особеност е, че думите са озвучени и студентът може да чуе произношението им, главно заради ударението. Системата съдържа също граматични тестове с възможност за електронна проверка на верните резултати. Методът е интерактивна форма на

обучение и спестява много време на преподавателя – чрез него той може да контролира онлайн колко студенти и кога са попълнили даден тест и какви са резултатите от него.

ЧЕШКО-БЪЛГАРСКИ РЕЧНИК НА НЕКНИЖОВНАТА ЛЕКСИКА

В следобедния блок с доклади участваха д-р Лудмила Ухлиржова, доц. Маргарита Младенова, д-р Добромир Григоров и д-р Мирослав Коуба. Първите две участнички представиха чешко-българския речник на некнижовната лексика. Речникът е съставен от доц. Янко Бъчваров и колектив, включително студенти по бохемистика. Една от авторките е успешно завършил докторант по езикознание в Карловия университет, понастоящем дори преподавател в катедрата по славистика – д-р Божана Нишева. Друга от авторките-студентки е също специализирала в Карловия университет – Мария Гарова. Д-р Ухлиржова сподели, че това е наистина първият опит за съставянето на подобен речник. В речника има над 40 000 речникови гнезда от некнижовната лексика. В скоби след чешката лексема е поставен източникът ѝ – друг речник или жив носител на езика. Думите „blb“ или „blboun“ са например почерпани от чехкият-билингвист Лудмила Кроужилова. В речника е включена лексика от областта на секса, алкохола и др. с множество синоними на български език. По думите на д-р Дана Хронкова, доц. Янко Бъчваров е бил подтикнат към създаването на речника много отдавна от своята лекторка в Карловия университет – Алена Трънкова.

ПРЕВОДИТЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНА ЛИТЕРАТУРА В ЧЕХИЯ И БЪЛГАРИЯ

Д-р Добромир Григоров поговори за преводаческата ситуация в Чехия и България. Той посочи, че в България се публикуват сравнително много преводи на книги на чешки автори, докато интересът в Чехия към българската литература е по-малък. Той припомни твърдението на Роман Якобсон, който нарича подобни литератури „литератури на малките пространства“. Подчерта, че има два типа преводачи – едните превеждат произведението и го оставят в ръцете на публиката, а другите са

тип „мениджъри“ и започват сами да го разпространяват и обгрижват така, че да бъде огласено в медиите (според Д. Григоров към втория тип преводачи принадлежи например д-р Ивана Сръбкова). Като цяло той констатира тъжния факт, че диалогът между двете литературни пространства е някак почти прекъснат.

БЪЛГАРСКАТА ВЪЗРОЖДЕНСКА ЛИТЕРАТУРА И ПРЕПОДАВАНЕТО ѝ В ЧЕХИЯ

Д-р Мирослав Коуба говори за българската възрожденска литература и за това как тя бива преподавана и (не)разбирана в Чехия. Той сравни основни фигури на Българското възрождане с тези на чешкото. Като доста отдалечена от днешното време, тази литература е според него в повечето случаи неразбрана от студентите. В дискусиата след доклада на М. Коуба се включиха много от слушателите, които споделиха и своя опит като родители или учители на подрастващото поколение, което (не) се интересува от литературата на Възраждането или иска тя да му бъде поднесена по някакъв по-модерен начин – под формата на компютърна игра или поне филм. Конференцията беше закрыта официално от директора на Българския културен център в Прага – Галина Тодорова, но нейните участници и слушатели дълго след това продължиха да дискутират в неформална атмосфера на чаша кафе. С тази конференция се поставиха безспорно въпроси, които заслужават вниманието на литературоведи и езиковеди и в бъдещи научни форуми и кръгли маси, проведени съответно в диалог на култури, литератури и езикови пространства.

Димана Иванова